

Voorstel Monitor Democratisering Gemeente Heerenveen

14-01-2019

Avelien Haan & Bianca Lyon

Inhoud

Inleiding	3
Kernvraag	3
Aanpak Monitoring	4
Producten en tijdsinvestering	5
Begroting	6

Inleiding

De afgelopen jaren heeft de gemeente Heerenveen samen met inwoners geëxperimenteerd met nieuwe vormen van lokale democratie om de betrokkenheid van inwoners te vergroten. Deze experimenten waren leerzaam en over het algemeen zijn ze positief gewaardeerd. De gemeenteraad van Heerenveen wil daarom de komende jaren samen met de inwoners van Heerenveen verder samenwerken met nieuwe vormen van lokale democratie (bijvoorbeeld: loting, G1000, community processing).

De basis hiervoor is gelegd in het Thematisch Raadsakkoord 2018-2022. Het bevat een voornemen voor concrete experimenten en spreekt de wens uit om tot een andere verhouding te komen tussen overheid en samenleving, waarbij er meer betrokkenheid ontstaat van inwoners, instellingen en ondernemers. Vanuit het thematisch raadsakkoord wil de gemeente Heerenveen samen met burgers werken aan ideeën en oplossingen voor relevante thema's zoals de energietransitie, veranderingen aan het centrum van Heerenveen, een omgevingsvisie, etc.

De uitwerking van de thema's is niet voor ieder thema even concreet. Er staan nu twee thema's geprogrammeerd: het centrum van Heerenveen en de energietransitie. De eerst wordt opgepakt vanuit de G1000 methode. Van februari tot juni 2019 zullen inwoners van de gemeente Heerenveen met ideeën komen voor een nieuw centrum en komen tot een burgerbesluit. Een tweede thema is de energietransitie, waarvoor gewerkt zal worden met community processing (de methode van Anke Siegers). Hoe dat precies vorm krijgt is nog niet helemaal duidelijk. Daarnaast worden allerlei andere experimenten gedaan vanuit de raad en de organisatie, in verschillende wijken, op verschillende beleidsterreinen. De gemeente Heerenveen experimenteert volop met nieuwe vormen van democratie. Om hier ook kennis over te ontwikkelen is het verzoek binnengekomen om een vorm van monitoring/evaluatie toe te passen.

Kernvraag

De gemeenteraad van Heerenveen wil weten hoe de processen van vernieuwing in lokale democratie verlopen en wat zijn de effecten van de verschillende gebruikte methodes. Het verzoek is om een monitor te ontwikkelen en uit te voeren, waarmee de lessen uit verschillende trajecten kunnen worden opgehaald en er eventueel ook interventies gedaan kunnen worden in de lopende en nog te ontwikkelen traject. Vragen die daarbij opkomen zijn:

- Op welke manier worden burgers betrokken, met welke methode en hoe doet de gemeente het?
- Hoe verloopt het democratische proces om te komen tot besluitvorming?
- Wat is daarbij de ervaring en beleving van betrokken burgers, ambtenaren en raadsleden?

Ontwikkelen en leren is voor de gemeente Heerenveen een doorlopend proces. Door te monitoren en tussentijds te evalueren kan het verloop van de processen in beeld worden gebracht. In de aanpak ziet de gemeenteraad graag de theoretische basis die is gebruikt in het eerdere onderzoek naar Buitengewoon De Greiden en de aanpak zou ruimte moeten bieden aan diepte-interviews of storytelling vanuit het perspectief van de deelnemers.

De voorkeur van de gemeente is om dit door een onafhankelijke partij te laten uitvoeren en heeft de Thorbecke Academie gevraagd om te komen met een projectvoorstel. De Thorbecke Academie (opleiding Bestuurskunde, NHL Stenden Thorbecke Academie) wil graag als partner samen met gemeente Heerenveen kijken naar de ontwikkelingen die zij maken in democratische vernieuwing, nu dit onderwerp ook op de kennisagenda van de Bestuurskunde opleiding van de Thorbecke Academie staat.

Aanpak Monitoring

Uit de gesprekken met de initiatiefgroep vanuit de gemeenteraad en Marc Jense is ons duidelijk geworden dat er het komende half jaar een heel aantal bijeenkomsten staat gepland. Hierbij gaat het soms om een wat uitgebreider gepland project, zoals de G1000 voor het centrum, maar soms ook om losstaande bijeenkomsten rond een specifiek thema. De opzet en uitvoering van de bijeenkomsten en de ervaringen van de deelnemers aan die bijeenkomsten moet centraal staan in de monitor. Vanuit de raad, de griffie en de organisatie is een kerngroep van ongeveer 14 personen actief bezig met de ontwikkeling van democratiseringsprocessen. Het is deze groep en daarna ook raad en organisatie die baat hebben bij de uitkomsten van de monitoring en actief aan de slag kunnen met interventies in de verschillende processen.

Wij stellen een aanpak voor ons waarbij we studenten van de minor Politiek & Bestuur (ongeveer 25 deelnemers) inzetten om de verschillende projecten/bijeenkomsten te monitoren door het doen van diepte-interviews en bezoeken van bijeenkomsten (van februari tot juli 2019). Welke bijeenkomsten worden bezocht wordt afgestemd met de opdrachtgever, maar daaronder vallen in ieder geval de G1000 bijeenkomsten. Het monitoren van de bijeenkomsten doen zij op basis van een door onderzoekers ontwikkeld model voor observatie en analyse. Op basis van de bevindingen organiseren de onderzoekers 3 werksessies met de kerngroep en in juli 2019 een werksessie met de hele raad. In juli 2019 leveren de onderzoekers een rapportage op waarin de verschillende trajecten met elkaar vergeleken worden en de geleerde lessen zijn verzameld.

Het traject wordt deels binnen het onderwijs uitgevoerd (passend bij Design Based Education, de onderwijsvisie van NHL Stenden) en deels door professionele onderzoekers (een onderzoeker en een supervisor). De volgende producten zullen worden opgeleverd:

- Onderzoekopzet: uit te werken door de onderzoekers, op basis van het model Buitengewoon De Greiden, uitmondend in een opzet voor het waarnemen en analyseren van de verschillende bijeenkomsten.

- ✚ Monitoren van bijeenkomsten: het bijwonen van bijeenkomsten en het interviewen van een selectie van deelnemers na afloop. Dit levert onderzoeksmateriaal op (de interviews) en het is mogelijk om met de studenten af te stemmen op welke andere wijze zij rapporteren (denk aan blogs/vlogs)
- ✚ Reflecteren tijdens werksessies: een drietal werksessies met de kerngroep tijdens de monitoring, met eventuele opties voor interventies. Voorbereid en begeleid vanuit de onderzoekers. Een werksessie met de raad als geheel aan het einde van het eerste half jaar.
- ✚ Rapporteren: analyse en evaluatie van de verschillende trajecten, dat een handzaam en gedegen rapport oplevert, maar daarnaast ook meer praktische vorm, bijvoorbeeld een infographic of praatplaat (af te stemmen met de opdrachtgever).

Producten en tijdsinvestering

Hieronder wordt per op te leveren product beschreven wat het inhoudt en wat de geschatte tijdsbesteding is. De indirecte kosten worden door de beide projectpartners gedeeld, hiervoor wordt een kleine post opgenomen.

Onderzoekmodel

Er wordt een onderzoekmodel gemaakt met interviewvormen. Studenten leren hoe te werken met het model en worden geïnstrueerd in het uitvoeren van kwalitatief onderzoek, diepte-interviews. Onderzoekbegeleider en supervisor zijn verantwoordelijk voor kennisopbouw (doorontwikkeling van het model en uitwerken van de methodiek) en de begeleiding van de studenten (feedback en ondersteunen bij interviewen). De organisatie van de uitvoering ligt in handen van de onderzoekbegeleider: logistiek van de afspraken plannen, verzamelen en ordenen van de data, faciliteren van middelen, etc. De geschatte tijdsbesteding hiervoor is:

- onderwijstijd: college en begeleiding (20 weken, 2 docenten, 4 uur per week)
- ontwikkelen onderzoekmodel (ongeveer 40 uur)
- onderzoekslogistiek (ongeveer 1 uur per week)
- ontwikkelen modellen/handreikingen en training studenten (ongeveer 40 uur)

Monitoring/geanalyseerde data: In de gesprekken met burgers, raadsleden en ambtenaren staan democratische waarden en ervaring en beleving van de betrokkenen centraal. De diepte-interviews worden opgenomen, getranscribeerd, gecodeerd en gelabeld. De verwachting is dat de studenten en onderzoekers samen ongeveer 80 interviews kunnen afnemen en dat ongeveer 12-15 bijeenkomsten kunnen worden geobserveerd. De selectie van deelnemers en bijeenkomsten wordt in overleg met de opdrachtgever gedaan. De geschatte tijdsbesteding hiervoor is:

- observeren en bijwonen bijeenkomsten (4 – 8 uur per bijeenkomst)
- afnemen en verwerken interviews (6 uur per interview)

Werksessies: Reflectie en leermomenten

In 4 werksessies gaan betrokkenen (initiatiefgroep thematisch akkoord, ambtenaren, raadsleden, ambassadeurs, etc.) reflecteren op de (tussen)resultaten. Mogelijke interventies worden besproken en gedeeld. De supervisor en onderzoekbegeleider bereiden de werksessies samen met de opdrachtgever voor. De geschatte tijdsbesteding hiervoor is:

- voorbereiden, bijwonen en rapporteren (1 dag per werksessie)

Rapportage: overkoepelend rapport

Onderzoekbegeleider en supervisor zijn verantwoordelijk voor het maken van een gefundeerd en beknopt rapport op basis van de resultaten en conclusies. Naast een volledig rapport zal er een visuele samenvatting gemaakt worden, bijvoorbeeld in de vorm van een folder. De geschatte tijdsbesteding hiervoor is:

- Rapporteren en feedback verwerken (120 uren)
- Kritisch meelezen en feedback geven (10 uur)
- opstellen leesbare samenvatting/infographic (16 uur input, ontwerpen en maken, uitbesteden in overleg met de opdrachtgever)

Projectmanagement

Hierbij gaat het om overleg en afstemming met de opdrachtgever over planning en inhoud, het organiseren van een startmoment met de studenten, het inplannen van de werksessies etc. Het is handig als er twee aanspreekpunten zijn vanuit de kerngroep/griffie. De geschatte tijdsbesteding is ongeveer 1 uur per week.

Dit voorstel heeft een looptijd van een half jaar, in overleg kan daarna worden afgesproken de monitoring voort te zetten. De inzet van studenten is wel afhankelijk van het onderwijsprogramma. Inzet van feb-juli kan gegarandeerd worden, inzet van sept-jan moet nog worden georganiseerd.

Begroting

De Thorbecke Academie wil graag kennispartner zijn en wil graag investeren in de ontwikkeling van kennis over democratiseringsprocessen. Het reguliere onderwijs biedt echter niet voldoende ruimte om de kwaliteit van de op te leveren producten te garanderen. Ons voorstel is dan ook om de inzet als volgt te verdelen:

- inzet van studenten: kosteloos, op basis van een inspanningsverplichting, waarbij een onderwijsproduct wordt opgeleverd die ter informatie aan de opdrachtgever kan worden gezonden. De data (getranscribeerde interviews) kunnen worden opgeleverd aan de opdrachtgever.
- inzet van de begeleidend docenten in de minor Politiek & Bestuur: Avelien Haan en Rieks Osinga, kosteloos, dit wordt geïnvesteerd vanuit het onderwijs- en onderzoeksbudget. Het gaat om het begeleiden van de studenten, de projectwerkzaamheden en het bezoeken van de verschillende bijeenkomsten.

- inzet van een onderzoeksbegeleider: Bianca Lyon kan via Randstad Employability door ons ingehuurd worden op basis van functieschaal 10, tegen een uurtarief van €60,- (tegen kostprijs). Voor de duur van het onderzoek zou het gaan om een aanstelling van 0,5 fte voor 6 maanden.
- inzet van een supervisor: Avelien Haan, gepromoveerd onderzoeker en docent, tegen een tarief van €95,-. Voor de duur van het onderzoek zou het gaan om een tijdsbesteding van 2 uren per week gedurende 6 maanden bovenop het reguliere onderwijs om mee te kunnen werken aan het onderzoek en de werksessies.

<i>Activiteiten</i>	<i>Inzet in uren</i>	<i>Tarief</i>	<i>Totaal</i>
Financiële bijdrage van NHL – Stenden			
20 Studenten - Interviews, observeren, lessen volgen, rapportage.	20 wk x 8 uur X 20 studenten	€10	32.000
2 Docenten	20 weken x 8uur	€75	€12.000
Gedekte kosten (kosteloos)		Totaal	€44.000
Nog benodigde financiering			
Onderzoeker - onderzoeksopzet (40 uren) - training studenten (40 uren) - interviews (220 uren) - rapportage (120 uren) - werksessies (32 uren) - projectmanagement & logistiek (52 uren)	26 wk x 20 uren (520)	€ 60	31.200
Supervisor - begeleiding onderzoeker (20 uren) - rapportage (10 uren) - werksessies (32 uren)	26 wk x 2 uren (52)	€95	€4940
Indirecte kosten			€1.000
Infographic resultaten			Nader af te stemmen
		Subtotaal	€37.140
		BTW 21%	€7.799
		Totaal	€44.939

Thorbecke

Academie

Heervande
moedigheid herke
Dankings by hea
aanf Goetd vrag
den, wel ik vult o
H. G. vrykeaanb
ing vrendel voor
de gelykheid men
gepuked te men
onbelen voor 2
lei. Zorg of do
maal